



# MEDLEMSRAPPORTERING FOR Oslo kommune

## For 2019

OFFENTLIG SEKTOR



---

*”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”*

## Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.



Heidi Furustøl  
Daglig leder Etisk handel Norge

---

## **Forord fra: Espen D. Nicolaysen, fungerende avdelingsdirektør, Konsernservice UKE**

Oslo kommune er en stor offentlig innkjøper. Vi kjøper varer og tjenester for rundt 27 milliarder kroner årlig, inkludert investeringer. Denne innkjøpsmakten innebærer også en stor forpliktelse til å ta mer samfunnsansvar i møte med leverandørmarkedet.

Oslo kommune vil gå i front for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og støtte opp under det globale arbeidet for samfunnsansvar. De neste årene vil vi blant annet fokusere på kompetanseheving innen risikovurderinger og kontraktsoppfølging, kartlegging av leverandørkjeder for prioriterte høyrisikoprodukter og mer dialog med leverandørmarkedet blant annet gjennom dialogkonferanser og målrettede markedsundersøkelser. Vi vil også jobbe for mer samarbeid om oppfølging av felles leverandører og mer erfaringsutveksling i offentlig sektor for å sikre mest mulig effektiv bruk av offentlige ressurser.

Vi kan ikke fjerne all risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i komplekse globale leverandørkjeder for varene vi kjøper inn. Vi kan imidlertid iverksette effektive tiltak for å redusere risikoen mest mulig. Dette gjør vi gjennom gode rutiner, risikovurderinger, formålstjenlige krav og effektive kontrolltiltak. Med rundt 400 anskaffelser i året må vi prioritere våre ressurser og fokusere på produktområder der risikoen er størst.

Vi skal vise solidaritet med mennesker som produserer varer og tjenester for oss andre steder i verden. Vi ønsker derfor å samarbeide med leverandører som respekterer grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Våre anskaffelser skal bidra til å skape tryggere arbeidsforhold i globale leverandørkjeder og øke oppslutningen om etisk handel.

## Om virksomheten:

Navn:

Oslo kommune

Antall ansatte:

51 619

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

27 000 000 000

## Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

36

Hvilke varer som omfattes:

Anskaffelsene som omfattes av rapporten er både vareanskaffelser og tjeneste- og bygg- og anleggsanskaffelser der varer inngår som en del av leveransen. Anskaffelsene dekker svært mange ulike produktområder. Det er i denne rapporten ikke mulig å gi en fullstendig oversikt, men vi vil omtale noen sentrale kategorier. Kapittel "2. Implementering" gir en oversikt over relevante avtaleområder.

Oslo kommune kunngjorde 354 anskaffelser i 2019. 170 av disse kunngjøringene inneholdt sosiale krav til risikoutsatte vareleveranser.

Oslo kommune har en desentralisert anskaffelsesfunksjon som innebærer at virksomhetene har selvstendig ansvar for å inngå og forvalte egne avtaler. Unntaket er sentrale rammeavtaler (samkjøpsavtaler) som dekker hele eller deler av konsernet. Utvikling- og kompetanseetaten (UKE) har ansvar for kommunens samkjøpsportefølje. Denne rapporten er avgrenset til samkjøpsavtalene.

Oslo kommune vedtok i mai 2017 en byrådssak vedrørende standard kontraktvilkår for Oslo kommunes anskaffelser av varer, tjenester og bygg og anlegg, kjent som Oslomodellen (Byrådssak 1057/17). Ved anskaffelser av varer med risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter, ILOs kjernekonvensjoner og/eller folkerettens regler som er knyttet til leveransen, skal det stilles sosiale kontraktvilkår og sosiale kvalifikasjonskrav. Sosiale kontraktvilkår skal også stilles til leverandører i bygge- og anleggs- og tjenestekontrakter med verdi over kr 500 000, der det er risiko for brudd på ovennevnte rettigheter i leverandørkjeder for varene som inngår i kontrakten.

I 2019 hadde UKE 14 kunngjøringene på samkjøpsområdet. Sosiale krav ble stilt i 13 av disse. Disse kunngjøringene resulterte i 8 aktive samkjøpsavtaler (tall per 15. februar 2020).

---

Antall leverandører:

51

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

3 300 000 000

## Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Katja Khardikova

Stilling: Koordinator samfunnsansvar

Epost: [katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no](mailto:katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no)

Telefon: 905 47 910

## Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2017



“Oslo kommune vil gå i front for å skape tryggere arbeidsforhold i globale leverandørkjeder”



*Foto: Flickr, ILO Better Work Programme*

## Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Etablere og drifte fagnettverk for bærekraftige anskaffelser i Oslo kommune	Gjennomført
Gjennomføre årlig risikovurdering av samkjøpsporteføljen på avtalenivå og leverandørnivå	Gjennomført
Videreutvikle verktøy for kontraktsoppfølging, inkludert egenrapportering fra leverandør	Gjennomført
Tilby starthjelp til virksomhetene som ønsker å videreutvikle sine systemer og rutiner for samfunnsansvar i anskaffelser	Gjennomført
Etablere ny rutine for kontraktsstrategi hvor samfunnsansvar har et økt fokus	Gjennomført
Innføre nytt internt kurs/foredrag om etisk handel for innkjøperne for å øke bevisstheten rundt temaet (interne og eksterne kursholdere)	Gjennomført
Samarbeide om oppfølging med andre offentlige oppdragsgivere og Etisk handel Norge (Oslo kommune leder kategoriteam for mat og drikke og deltar i kategoriteamene for medisinsk forbruksmateriell og tekstiler og arbeidsklær)	Gjennomført (oppstart og leverandørdialog)
Gjennomføre 1-2 revisjoner av leverandører på bakgrunn av risikovurderingen (samkjøpsporteføljen)	Igang satt 3 revisjoner

## Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Videreutvikle sosiale kontraktsvilkår og kvalifikasjonskrav
Lede Etisk handel Norge kategoriteam for felles oppfølging av etisk handel innen mat og drikke
Delta aktivt i Etisk handel Norge kategoriteam for felles oppfølging av etisk handel innen medisinsk forbruksmateriell
Delta aktivt i Etisk handel Norge kategoriteam for felles oppfølging av etisk handel innen tekstiler og arbeidsklær

---

## Mål / aktiviteter

Gjennomføre årlig egenrapportering på etterlevelse av sosiale kontraktsvilkår i samkjøpsavtalene

Gjennomføre årlig risikovurdering av samkjøpsporteføljen på avtalenivå og leverandørnivå

Etablere gode systemer for datainnsamling fra virksomhetene i forbindelse med rapportering

Gjennomføre 2-3 revisjoner av leverandører på bakgrunn av risikovurderingen (samkjøpsporteføljen)



# 1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse



# 1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

---

## 1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Arbeidet med samfunnsansvar i anskaffelser, inkludert etisk handel, er forankret i instruks for virksomhetsstyring, anskaffelsesstrategien og i byråds sak 1057/17 Standard kontraktvilkår for Oslo kommunes anskaffelser av varer, tjenester og bygg og anlegg (Oslo modellen).

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Hver virksomhet i Oslo kommune har ansvar for å gjennomføre risikovurdering og utarbeide mål og plan for aktiviteter og tiltak som er nødvendig for å etterleve regelverket og oppfylle instruks og overordnede strategiske føringer på anskaffelsesområdet.

UKE har en årsplan for arbeidet med samfunnsansvar i anskaffelser. Seksjon for samfunnsansvar i Konsernservice bistår i anskaffelsesprosesser og oppfølgingsarbeidet for å sikre at sosiale krav blir stilt og fulgt opp på riktig nivå i samkjøpsavtalene.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Utviklings- og kompetanseetaten har ansvar for å bidra til utvikling og implementering av Oslo kommunes anskaffelsesstrategi og Oslo modellen som omfatter sosiale kontraktvilkår og kvalifikasjonskrav for Oslo kommunes anskaffelser av risikoutsatte varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider.

UKE rapporterer til Byrådsavdeling for finans på virksomhetenes etterlevelse av kravene i Oslo modellen. UKE rapporterer også i styringsdialogen og årsberetning på tiltak for å fremme samfunnsansvar i kommunens anskaffelser.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Ansvar for implementering av etisk handel ligger hos innkjøpere og avtaleansvarlige i UKE. UKE har en koordinator for samfunnsansvar som er en pådriver i implementeringen av etisk handel i kommunens samkjøpsavtaler. Koordinator for samfunnsansvar har også ansvar for å utvikle strategier og planer innen samfunnsansvar ved anskaffelser og koordinere operasjonalisering av disse, utvikle og vedlikeholde systemer for å ivareta samfunnsansvar samt etablere system for måling av fremdrift og resultater av arbeidet.

Koordinator for samfunnsansvar deltar på oppstartsmøter for nye anskaffelser for å sikre ivaretagelse av samfunnsansvar, herunder respekt for grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner. Oppstartsmøtene bidrar til økt ledelsesforankring for etisk handel i den enkelte anskaffelse.

Koordinator for samfunnsansvar har en aktiv rolle i arbeidet med implementering av etisk handel blant annet gjennom kvalitetssikring og bistand i risikovurderinger, vurdering av om og hvilke krav skal stilles, utforming av nye krav, evaluering av dokumentasjon fra leverandører samt kontrolltiltak i oppfølgingsfasen.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

I UKE har alle innkjøpsrådgivere og kontraktansvarlige et ansvar for at etisk handel blir ivaretatt i anskaffelser

---

som de har ansvar for. Mal for kontraktstrategi og internkontrollrutinen omfatter obligatoriske punkter om risikovurdering og oppfølging av sosiale kontraktsvilkår i Oslomodellen.

Koordinator for samfunnsansvar inngår i seksjon for samfunnsansvar i Konsernservice. Seksjon for samfunnsansvar bistår med faglig støtte i anskaffelsesprosessen fra planlegging til kontraktsoppfølging. Seksjonen bestod i 2019 av 9 ansatte, inkludert seksjonsleder. Av disse jobber 3 ansatte direkte med problemstillinger knyttet til etisk handel.

## 1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

UKE arrangerer årlig et sertifiseringskurs for nye innkjøpsansvarlige, innkjøpsrådgivere og kontraktsforvaltere i kommunens virksomheter. Kurset kan også gjennomføres som oppfriskning. Kurset går over 10 dager og inneholder en modul om samfunnsansvar hvorav to hele dager er satt av til kompetanseheving på fagområdet samfunnshensyn ved anskaffelser (sosiale- og miljøkrav).

I tillegg arrangerer UKE minimum ett kommuneinternt frokostmøte i året som omhandler etisk og rettferdig handel i anskaffelser. Innkjøpere og kontraktsansvarlige oppfordres også til å delta på kurs i regi av Etisk handel Norge.

I 2019 ble sertifiseringskurset gjennomført med en hel dag om sosiale krav, etisk handel og miljø. Den andre dagen handlet om tiltak for bekjempelse av arbeidslivskriminalitet.

Det ble arrangert en fagdag for innkjøpere i oktober 2019. Hovedfokuset var klima og miljø. En av parallellsesjonene omhandlet etisk og rettferdig handel.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Det er i 2019 identifisert behov for kompetansehevende tiltak blant annet på følgende områder:

- Egnede rutiner og systemer
- Risikovurderinger/aktsomhetvurderinger
- Sosiale kvalifikasjonskrav: hvordan vurdere dokumentasjon fra tilbydere
- Oppfølging av sosiale kontraktsvilkår: prioritering og metodikk

Det er også behov for videreutvikling av verktøy og veiledning for oppfølging av etterlevelse av sosiale kontraktsvilkår mer generelt. UKE vil fokusere på disse områdene i planlegging av kompetansehevende tiltak for kommunens innkjøpere og kontraktsansvarlige de neste 2-3 årene. UKE vil også i 2020 tilby starthjelp til virksomheter som vil videreutvikle interne systemer og rutiner for å ivareta kravene i Oslomodellen og anskaffelsesregelverket på en god og ressurseffektiv måte.



# 2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen



*Foto: Kirkens Nødhjelp*

## 2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

---

### 2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

For å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold bruker Oslo kommune blant annet:

- Ulike kilder for risikoinformasjon som:
  - Etisk handel Norge sine verktøy for risikovurdering
  - Digdir høyrisikoliste basert på rapporter og undersøkelser utarbeidet av ILO og andre relevante kilder, som for eksempel US Department of Labour, forskningsrapporter og rapporter fra anerkjente fagforenings- og sivilsamfunnsorganisasjoner
  - Andre åpent tilgjengelige ressurser som OECD sine bransjeveiledere, Shift sine ressurser, Europakommisjonens veiledning, FN Global Compacts ressurser (inkludert Human Rights and Business Dilemmas Forum), Responsible sourcing tool, International Trade Union Confederation sine nettsider, US State Department sine landrapporter, CSR Risk Check - risikokart, Business and Human Rights Resource Centre sine artikler og rapporter, The Office of the High Commissioner for Human Rights sine sider mv.
- Tidligere erfaringer med leverandører/produksjonssteder
- Andre oppdragsgivere sine erfaringer og kunnskap delt i nettverk eller en-til-en møter
- Leverandørdialog i forkant av anskaffelsen og dialog i kontraktsoppfølgingsmøter med nåværende leverandører for å få bedre innsikt i leverandørkjedene
- Egenrapportering fra leverandør vedrørende etterlevelse av sosiale kontraktsvilkår i deres leverandørkjeder
- Tredjeparts revisjonsrapporter bestilt av Oslo kommune eller andre offentlige oppdragsgivere

### 2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.



I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktvilkår
Arbeidsklær, skotøy og verneutstyr (2018)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
AV-utstyr (2016)	Rammeavtale	3	Nei	Nei	Ja
Biler og biladministrasjon (2017)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Biodrivstoff DPS (2019)	Rammeavtale	4	Ja	Nei	Ja
Bøker til skole (2018)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Catering, reservert kontrakt (2019)	Rammeavtale	2	Nei	Nei	Ja
Elektroniske medisindispensere (2020)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Elsykler (2018)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Frukt og grønt, storhusholdninger (2018)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Glassmestertjenester (2017)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Gulvmatter faste, leie (2017)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Gulvmatter løse, leie (2017)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Institusjonssenger, madrasser, hjelpemidler, m.m. (2020)	Rammeavtale	4	Ja	Nei	Ja
Kaffemaskiner og vannkølere med tilbehør (2017)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Kontorrekvisita, kopipapir og skolemateriell (2019)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Ladestasjoner for elbiler (2018)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Legemidler og multidose (2017)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Leker og formingsmateriell (2018)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Lyspærer, lysrør, tennere, sikringer (2019)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Låsesmedtjenester (2019)	Rammeavtale	3	Nei	Nei	Ja
Mat og drikkevarer, storhusholdninger (2018)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja

Mat og drikkevarer, mindre husholdninger (2018)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Medisinsk forbruksmateriell (2016)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Meieriprodukter, storhusholdninger (2018)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Mobiltelefoner (2019)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Multifunksjonsmaskiner (2019)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Møbler og inventar barnehage (2017)	Rammeavtale	3	Nei	Nei	Ja
Møbler og inventar kontor, skole og institusjon (2019)	Rammeavtale	3	Ja	Nei	Ja
Nettbrett og hybrid-PC (2017)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Nettverksutstyr (2016)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
PCer, tynnklienter og skjermer (2016)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Registreringsboks for HMSREG (2016)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Renholdsprodukter, papir, plast og engangsprodukter (2018)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Servere (2015)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Skrivere (2016)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Vaskeritjenester (2015)	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Oslo kommune benytter egne maler for etiske- og sosiale kontraktsvilkår samt kvalifikasjonskrav vedtatt av Byrådet i 2017 (Oslo modellen).

### 2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

- Arbeidsklær, sko og verneutstyr

- 
- AV-utstyr
  - Rengjøringsmateriell og engangsprodukter (engangshansker)
  - Mat og drikkevarer
  - Medisinsk forbruksmateriell

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

UKE innhenter en årlig egenrapportering fra leverandører på samkjøpsavtalene som inneholder sosiale kontraktsvilkår. Dette gjøres for å følge med på utviklingen hos leverandørene og skaffe et underlag for videre risikovurdering, samt et beslutningsgrunnlag for ytterligere kontraktsoppfølging i form av oppfølgingsmøter, dokumentasjonsgjennomgang og revisjoner.

Det ble sendt ut et egenrapporteringsskjema til aktuelle leverandører høsten 2018. På bakgrunn av svarene ble det gjennomført en risikovurdering og prioritering av avtaler som skulle følges opp videre. Det ble iverksatt nødvendige kontroll- og oppfølgingstiltak. I 2019 ble det besluttet å fokusere på oppfølgingsmøter og igangsetting av revisjoner. Ny egenrapportering er planlagt i løpet av Q1 2020.

UKE fortsetter oppfølgingsarbeidet med engangshansker produsert i Malaysia grunnet kritikkverdige arbeidsforhold for migrantarbeidere. I 2019 hadde UKE tett dialog med leverandør av engangshansker på avtalen om rengjøringsmateriell, engangsprodukter mm. Leverandøren følges opp basert på en tiltaksplan for forbedringsarbeid på fabrikknivå. UKE samarbeider med Sykehusinnkjøp og offentlige oppdragsgivere i Sverige og deler informasjon og rapporter som kan deles slik at oppfølgingsprosessen blir mest mulig konstruktiv og fokuserer på forbedringsarbeid fremfor flere ressurskrevende revisjoner. Det kan imidlertid bli aktuelt å følge opp med en revisjon på fabrikknivå for å verifisere at avvikene er lukket når leverandøren bekrefter dette.

I 2019 ble det igangsatt intensivert oppfølging av avtaleområdene for AV-utstyr og Arbeidsklær, sko og verneutstyr. På begge avtaleområdene vil leverandører revideres i Q1 2020.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Alle leverandører som leverer på kommunens samkjøpsavtaler med etiske og sosiale krav følges opp på dette punktet minst en gang årlig. Gjennom kontraktsoppfølgingsmøter og egenrapportering identifiserer UKE hvilke av avtalene som skal følges opp mer inngående. Dette er nærmere beskrevet under forrige punkt.

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

## Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Oslo kommune erfarer at sosiale krav i anskaffelser har en positiv effekt på leverandørmarkedet. Samtidig er det svært viktig at kravene blir fulgt opp på en måte som gjør at leverandører kan utvikle sine systemer, rutiner og innkjøpspraksis slik at kravene har en reell og varig påvirkning på arbeidsforholdene i globale leverandørkjeder.

Det krever kompetanse å gjennomføre god risikovurdering som igjen hjelper å prioritere ressursene til de mest risikoutsatte anskaffelsesområdene. Vår erfaring er at det er spesielt utfordrende å vurdere dokumentasjon under sosiale kvalifikasjonskrav. Det kan også være krevende å følge opp sosiale krav i kontraktperioden når avtalene inneholder flere tusen varer med kompliserte globale leverandørkjeder. Det krever kompetanse og erfaring på området samfunnsansvar og etisk handel, noe ikke alle innkjøpere besitter. Derfor er det viktig at denne kompetansen styrkes hos alle innkjøpere. Dette vil vi jobbe videre med i 2020.

Det er stor variasjon i modenhet mellom ulike bransjer og ulike typer leverandører. En god markedsundersøkelse og kunnskap om aktørene i markedet er avgjørende for å kunne velge riktig nivå på kravene. For strenge sosiale kvalifikasjonskrav stilt i et umodent marked kan resultere i at mange tilbydere må avvises. Det kan føre til en mislykket konkurranse og avlysning. En ny anskaffelsesprosess er kostbar for samfunnet; både for oppdragsgiver og leverandørmarkedet. Derfor tar vi markedets modenhet på området etisk handel med i betraktning når vi vurderer om sosiale kvalifikasjonskrav eller forenklete sosiale kvalifikasjonskrav skal stilles i tillegg til sosiale kontraktsvilkår i vareanskaffelser.

Med strenge sosiale kontraktsvilkår sikrer vi adgang til å verifisere om leverandøren etterlever kravene og kan dokumentere etterlevelse nedover i leverandørkjeden. Ved å ta det opp som tema på kontraktsigneringsmøte/oppstartsmøte og intensivere oppfølging av sosiale krav tidlig i kontraktperioden, sørger vi for at leverandøren er rustet til å ivareta våre krav og forventninger. Vi vet at mange leverandører ønsker å drive sin virksomhet på en samfunnsansvarlig måte, men at flere mangler kompetanse til å kunne gjøre dette på en god og ressurseffektiv måte. Gjennom dialog og samarbeid ønsker vi å påvirke leverandørene i riktig retning. Våre oppfølgingsprosesser har så langt bidratt til positiv utvikling på leverandørenes innsats for etisk handel.

Byrådet vil at Oslo kommune skal vise solidaritet med mennesker som produserer varer og tjenester vi kjøper inn. Vi skal så langt det lar seg gjøre unngå å handle med næringslivsaktører som bidrar til brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og relevante folkerettslige regler.

UKE har på oppdrag fra Byrådsavdeling for finans påbegynt arbeid med å utvide byrådssaken om Oslomodellen og videreutvikle sosiale kontraktsvilkår og kvalifikasjonskrav til risikoutsatte vareleveranser. Dette gjøres blant annet for å sikre at kommunens standard bestemmelser er i tråd med utviklingen på fagområdet samt beste praksis.

---

I 2019 utviklet det seg et viktig samarbeid mellom offentlige oppdragsgivere som ønsket å få til mer koordinert oppfølging av etiske krav hos felles leverandører. Oslo kommune leder kategoriteam for mat og drikke og deltar i kategoriteamene for medisinsk forbruksmateriell og tekstiler og arbeidsklær. Samarbeidsprosjektet er ledet av Etisk handel Norge. En av forutsetningene for å kunne samarbeide ressurseffektivt om oppfølging av felles leverandører er harmonisering av oppdragsgivernes sosiale kontraktsvilkår. Oslo kommune ønsker å samarbeide om felles sosiale krav til leverandører. Vi har imidlertid signalisert at Oslo kommune har ambisjoner om å gå i front på dette området og vil stille strengere sosiale krav så lenge vi kan gjennom samarbeidsprosjektet enes om et felles minstenivå.



# 3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon



Foto: Shutterstock

### 3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

#### 3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Sertifiseringskurs - modul om samfunnsansvar	Generelt: heve innkjøpsfaglig kompetanse og sertifisere innkjøpere i Oslo kommune. Spesielt for modulen om samfunnsansvar: heve kompetanse innen etisk og rettferdig handel og miljøhensyn i anskaffelser	Innkjøpere, kontraktsansvarlige og ledere i Oslo kommune
Fagdag for innkjøpere	Informere om siste utvikling på fagområdet samfunnsansvar i anskaffelser, heve kompetanse innen etisk og rettferdig handel og miljøhensyn i anskaffelser og bidra til erfaringsutveksling	Innkjøpere, kontraktsansvarlige og ledere i Oslo kommune
Etablering av Fagnettverk for bærekraftige anskaffelser	Fasilitere erfaringsutveksling og heve kompetanse innen etisk og rettferdig handel og miljøhensyn i anskaffelser	Innkjøpere, kontraktsansvarlige og ledere i Oslo kommune

#### 3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Oslo kommune har følgende kommunikasjonskanaler som også benyttes til å kommunisere internt om arbeidet med etisk handel:

- Workplace @Facebook (kommuneinternt)
- Intranettsider
- Anskaffelsesveileder
- Nyhetsbrev
- Fagsamlinger
- Styringsdialog mellom byrådsavdeling og virksomhet
- Årsberetning
- Faglige nettverk

---

## Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Oslo kommune er medlem i FN Global Compact og rapporterer på fremdrift i arbeidet med samfunnsansvar i anskaffelser, inkludert etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig på Oslo kommunes nettsider i tillegg til Oslo kommunes medlemside hos FN Global Compact. Videre er Oslo kommune medlem i ICLEI Procura+ nettverket og deler informasjon om arbeidet med etisk handel gjennom medlemsprofilen på ICLEI sine nettsider og gjennom ulike casestudier. I tillegg blir Oslo kommunes arbeid med etisk handel kommunisert gjennom eksterne foredrag og innlegg både på politisk og administrativt nivå, nasjonalt og internasjonalt.

Kontakt:

Oslo kommune

Katja Khardikova

[katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no](mailto:katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no)

905 47 910